

bilışim 4mevsim

Sayı 2, Nisan, Mayıs, Haziran 2019

TOPLUMBİLİM 1

Otizmliiler için Bir Yaşam Köyü
Düşlüyoruz!

İÇİMİZDEN 7

Bilişimin Spor Karnesi

GEZİ 12

Gaziantep

İlk kez 1990 yılının sonbaharında, Şeker Bayramında gittim Gaziantep'e.
Bence en güzel mevsimidir.

Kapak fotoğrafı: Enes Karaoğlu
Bilişim 4 Mevsim dergisiyle ilgili geribildirimleriniz, görüş ve önerileriniz için
bilisim4m@bilisim.com.tr
adresine e-posta gönderebilirsiniz.

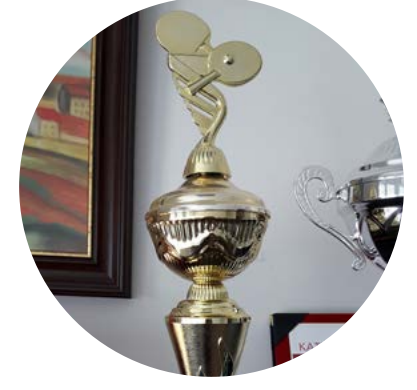
Bilişim 4 Mevsim Dergisi, Bilişim Bilişim ve Yazılım Sistemleri Anonim Şirketi tarafından TC yasalarına uygun olarak elektronik dergi olarak yayınlanmaktadır. Bilişim 4 Mevsim Dergisi'nin isim ve yayın hakkı Bilişim AŞ'ye aittir. Dergide yayımlanan yazı, fotoğraf ve illüstrasyonların her hakkı saklıdır. Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz, çoğaltılamaz. Yazıların sorumluluğu yazarlara, yayınlanan ilanların sorumluluğu ilan sahiplerine aittir.

İÇİNDEKİLER

ii Kurucumuzdan

7 İçimizden

Editörden	i
Kurucumuz'dan	ii
Toplumbilim	1
Teknikbilim	5
İçimizden	7

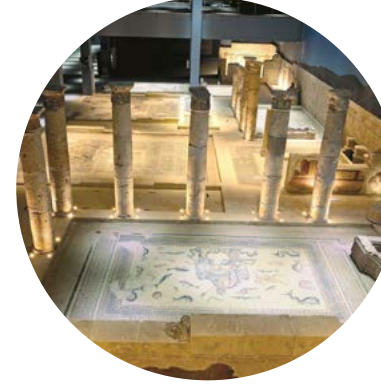
1 Toplumbilim

5 Teknikbilim

İÇİNDEKİLER

12 Gezi

19 Mutfak

Gezi	12
Yoga	16
Mutfak	19
Okurlarımızdan	21

16 Yoga

21 Okurlarımızdan

Editörden

Ayşe Eser Baransel

“Kırlangıçlar geldiiii.” dedi, yan odadan gelen Ebru sevinçle. O söyleyene dek nasıl da fark etmemişim. Her yıl ilkbaharda gelirler. Bir telaş bir cıvıltı, ofis pencerelerimizin köşelerine çamurdan yuvalarını çarçabuk yaparlar, bir de bakarız yuvada yavrular. Bir yandan korkutmayalım deriz, bir yandan arada bir yuvadan çıkan küçücük başları görmeye çalışırız. Baharımızın, yazımızın neşeleri olurlar.

Fabrikaların ve teknokent binalarının içinde ne işleri var diye merak ederim. Yakınlarda bir gölet var, herhalde çamuru oradan getiriyorlar. Ortalama ağırlıkları yalnızca 18 gram. 46 bin kilometre yoldan geliyorlar. Beslenip, üreyip yağ depolayıp gidiyorlar seneye bir daha gelmek üzere.

Kırlangıçlarla ortak değerlerimiz olabilir mi? Amaca kilitlenerek yolları aşmak, güçlüklerden yılmamak, kendi değerini bilmek, yapabilme gücüne inanmak gibi. Örneğin bu sayımızda, Ankara İncek’te, çok özel çocuklar için en iyisini düşleyen insanların kurduğu bir vakıf var. Otizm Vakfı. Şaşırtıcı biçimde aynı değerlerle tutunmuşlar yaşam. İnançla, sevgiyle ve sporla başardıklarını, gelecek için hayallerini okuduğunuzda inanamayacaksınız.

23 Nisan, 19 Mayıs, tahmin edersiniz, bu sayımızda ana temamız gençlik ve spor. Bir de kırlangıçlar...

100 yıl önce kurtuluş hareketini başlatırken Mustafa Kemal ve arkadaşları henüz otuzlu yaşlarındaydılar. İnanmışlardı. Bu inançla dünyaları yenebilecek gücü içlerinde en başından beri duyumsamış olmalılar. Maddi kaynakları yoktu ama panik içinde de değillerdi. İlkeleri vardı, planları vardı. Uzlaşmanın, işbirliği yapmanın, güçleri birleştirmenin önemini biliyorlardı. Tıpkı kırlangıçlar gibi.

Bir bahar günü başlayan ve ulusal bir zaferle sonuçlanan bağımsızlık ve kurtuluş hareketi kahramanlık ve fedakarlık örnekleriyle doludur. Saygıyla ve minnetle anıyoruz. Dergimizin Gezi bölümünde destan yazan illerimizden birine, onurlu bir gelecek için yalnızca kendi gücüne inanarak kentini başarıyla savunan, yurtseverliği, vatan uğruna düşmana ve açlığa hep birlikte çoluk çocuk kafa tutmayı tüm dünyaya gösteren yiğitlerin ili, Gaziantep’e gidiyoruz.

Bilişim 4 Mevsim’in bahar sayısına hoş geldiniz!

“
Kırlangıçlarla ortak değerlerimiz olabilir mi?

*Amaca kilitlenerek yolları aşmak,
güçlüklerden yılmamak, kendi değerini
bilmek, yapabilme gücüne inanmak gibi.*

Kurucumuz'dan

Prof. Dr. Aydın Köksal,
Bilişim AŞ YK Bşk.,
TBD Onursal Bşk.

Seksenli yıllardı. Bir gün Bilişim'in Cinnah caddesindeki ofisine gelen Aydın Bey, “Çocuklar!” dedi, “Basketbol oynarken sol elimin serçe parmağını fena halde incittim.”

Kendi kendime şöyle düşündüğümü anımsıyorum: “Bu kadar iş gücü, heyecan içinde yaşarken basketbol oynamak mı?”

Henüz Aydın Köksal'ın sporcu kimliğiyle tanışmamıştım. İlerleyen yıllarda, Aydın Bey'in eğitim ve sporla ilgili görüşlerini dinleyecek, onun yaşamında sporun ne denli önemli bir yer tuttuğunu öğrenecektim.

Bence sporla ilgili düşüncelerini en iyi kendisi anlatır...

“Aydın Köksal: Bilime, Bilişime ve Türkçeye Adanmış Bir Yaşam”, Feyziye Özberk'in kaleme aldığı nehir söyleşi türündeki kitabın adı... (Önsöz: Bozkurt Güvenç, Kaynak Yayınları, İz Bırakanlar Dizisi, 2014, 466 sayfa). Bakın, atletizm serüvenini orada nasıl anlatıyor:

“1956'da lisanslı genç atlet olarak Galatasaray Kulübü'ne üye yazıldım. Haftada üç dört gün idman yapıyorduk. Benim yarıştığım 400 metre koşuları hem hız hem dayanıklılık gerektiriyordu, 400 metre engelli iyice yorucuydu. Yarışların son metrelerinde piste

yığılıp kalacağımı, ölebileceğimi düşünmüştümdür. Her seferinde bir önceki yarışta başardığımı düşünüp dayandım. Sırt ağrılarım geçti; sağlık, özgüven kazandım. Beyne giden oksijen kavrayışımı, direncimi arttırdı.

25 Nisan 1958, Galatasaray Atletizm Takımı

12 Nisan 1958, Dolmabahçe İnönü Stadi, 400 m koşusu

Kurucumuz'dan

Atletizm dünyası kavga dövüşten uzaktı. Orada yardımlaşma, takım çalışması vardı; aldatmacaya, saygısızlığa yer yoktu. İnsanın kendi yeteneklerini geliştirmesi gerekiyordu: Bilgi, cesaret, kendini tanıma, özgüven, amaca kilitlenme, bir an bile boş bulunmayı kaldırmayan bir dikkat yoğunlaşması, süreklilik, çeviklik, hız ve dayanıklılık...

Spora dört elle sarıldım. Tabii ki öz kimliğimi ben sporda buldum...

Bir mühendis, sorumluluk duygusu olan bir yurttaş, başkalarına saygılı çağdaş uygar bir insan olarak, ellili yaşlarımda sonradan anladım ki eğitimimin %51'ini spora borçluydum...

Bir atlet kendisini geçmekte olan rakibine çelme atabilir mi? Olsa olsa ona saygı duyar. 400 metreyi bir saniye daha kısa sürede koşabilmek için yıllarca çalışmayı göze alır. Bütün yaşamını ölçülü yaşar. Yarışta bir an bile dikkatini dağıtmamayı öğ-

renir. Bir gazetenin yitik bir köşesinde başarılı genç atletler arasında küçücük yazılmış kendi adını görebilmenin nasıl bir mutluluk olduğunu öğrenir. Günü gelende yarışçılığının, mühendislik mesleğinde proje mühendisliğine dönüştüğünün ayırımına varmayıp da bunu yeteneğine bağlayan olgunlaşmış sayılır mı?"

Aydın Bey, bir keresinde "Biliyor musun neden bu kadar çok anlatıyorum? Unutulmasın, bilinsin istiyorum. Bilginin ışıma özelliği vardır ve paylaşıldıkça ışıır" demişti.

Sonra, yaşamın gizini arayan bir profesörün çocukluk-gençlik yıllarını, 1940'lar İstanbul'unun savaş yıllarını anlattığı romanını yazdı.

Galatasaray Atletizm Takımı Törende

Bizlere anlattıklarını ve çok daha fazlasını, yaşamını, biriktirdiklerini, sporu, çocukluğu, gençliği, arkadaşlığı, insanlığı, yurtseverliği, demokrasiyi, dünyayı, kendi yorumuyla, büyük bir içtenlikle yazdı. Bu yapıt, aslında dört kitapta 100 bölümden oluşan bir dörtleme. Dizinin ilk iki kitabı yayınlandı bile. "Yaşamın Gizi" ve "Toplumsal Oyun"... Üçüncü ve Dördüncü Kitaplar, "Arayış" ve "Tutku" başlıkları altında, önümüzdeki dönemde çıkacak. Dört kitabın kapaklarını, yazarın gençlik yıllarında yaptığı resimler süslüyor. Böylelikle, bu yazıda spora ilişkin çok küçük bir bölümünü okuyup birkaç eski fotoğrafla birlikte paylaştığınız, onun 1940-66 yıllarına rastlayan İstanbul'da -ve başka yerlerde- yaşanmış çocukluk-gençlik yıllarına ilişkin gözlemleri, görüşleri, nesnel ve gerçekçi bir "20. yüzyıl tanıklığı" olarak bundan böyle çok daha parlıtlı ve kalıcı bir biçimde ışıyacak.

Kurucumuz'dan

“

“*Yaşamın Gizi*” ve “*Toplumsal Oyun*”... Üçüncü ve Dördüncü Kitaplar, “*Arayış*” ve “*Tutku*” başlıkları altında, önümüzdeki dönemde çıkacak. Dört kitabın kapaklarını, yazarın gençlik yıllarında yaptığı resimler süslüyor.

“Otizmliler için Bir Yaşam Köyü Düşlüyoruz!”

*Bu yıldızlı gökler,
Ne zaman başladı dönmeye
Kimse bilmez, kimse bilmez.
Seher yeli eser yırtar eteğini gülün,
Güle baktıkça çırpırır yüreği bülbülün.*

Ömer Hayyam’ın dizeleri, Mehmet Güreli’nin bestesi ile başlamak geldi içimden. Yaşam kimi zaman aşılması güç yüksek duvarlar örer önümüze. Kimi zaman vatanın tüm kaleleri zapt edilmiş olur, bağımsızlığımız tehlikeye girer. Kimi zaman en sevdiğimiz yakınımızın, evladımızın otizmliler

8 Mayıs 2019-Otizm Vakfı'na Ziyaret

olduğunu öğreniriz. Yalnız olduğumuzu düşünür, gücümüz yetmez der, kendimizi çaresiz hissediyoruz. Kendimizi küçük bir varlık olarak görürüz, önümüzde kilometrelerce uzanan engellerle dolu bir yol.

İncek'teki sevgi çiçeğinin(*) adı, Otizm Vakfı. 2010 yılında 42 otizmliler için anne ve babaları, yaşama tutunmak, çocuklarıyla birlikte toplum içinde var olabilmek için verdikleri savaşımı, güçlerini birleştirerek sürdürme kararı almışlar ve bir vakıf kurmuşlar. Aşılması gereken engeller, maddi manevi sıkıntılar karşısında yalnızca kendilerine, çocuklarına ve ortak değerlerine, ilkelerine dayanarak başlamışlar çalışmaya. Bu yazı, onların öyküsü. Duyarlılık fark etmekle başlar, bilirsiniz. Şarkıdaki gibi olmasın, kimsenin bilmediği bir öykü olarak kalmasın istedim.

Bir bahar günü, 8 Mayıs 2019'da gittim ziyaretlerine. Vakfın Kurucularından Cengizhan Soneren, Spor Eğitim Koordinatörü Engin Arslan, İdari İşler yöneticisi Mehtap Arslan beni gülen yüzleriyle karşılayıp ağırladılar. Spor bölümünde 13, Özel Eğitim bölümünde 11 toplam 35 personel ile 70 kadar öğrenciye eğitim veriyorlar. Sıfır üç yaş grubu da var, otuz yedi yaşında öğrenci de var. Potansiyeli ne olursa olsun her otistik bireyi kabul ediyorlar.

Otizmin sözcük anlamı içe yöneliklik. Sosyal becerilerin gelişmesinde görülen çok geniş spektrumlu bir bozukluk. Ünlü “Yağmur Adam” filminde Dustin Hofman’ın canlandırdığı otizmliler ya da arada bir haberlerde gördüğümüz üstün yetenekli sanatçı ve sporcu otizmliler, genel otizmliler

Resim-1. Otizm Farkındalığı

belki yalnızca yüzde onu kadardır. Çok geniş spektrumlu bir gelişim bozukluğu olduğu için hafif orta ağır durumları vardır ve yaşam boyu sürer. Üstelik tüm dünyada görülme oranı çok büyük bir hızla artıyor. İstatistiksel veriler bu durumun bütün dünyayı, bir başka deyişle tüm insanlığı bekleyen müthiş bir tehdit olduğunu gösteriyor. (Bkz. Resim-1 Otizm Farkındalığı). Günümüzde her 59 çocuktan birisi otizmliler. 2025’de bu oranın her 2 çocukta bir olacağı öngörülüyor. Ne yazık ki bu durum üzerine dünyada yeterince araştırma yapıldığını söyleyemiyoruz.

Otizm Vakfında, bütüncül bir eğitim yaklaşımı ile hareket ediliyor. Spor ve özel eğitim programları birbiriyle uyumlu, birbirini destekler biçimde düzenleniyor. Vakıf, kendilerine 8 dönüm üzerinde otuz yıllığına tahsis edilen üç villayı, fotoğraflarda gördüğünüz biçimde, tabi Spor Toto, TOBB, gibi kurumların da destekleriyle, ama çoğunlukla kendi özverili ve gönüllü çalışmalarıyla sevimli bir eğitim tesisine dönüştürmüş. Öyle ki, bugün artık Türkiye'nin dört bir yanından ziyaretçileri oluyor-muş. Hatta yurtdışından da geliyorlarmış. Japonya'dan gelen bir ziyaretçi, gördükleri karşısında şaşırarak böyle bir örneğin Japonya'da olmadığını iddia etmiş. Cengizhan Bey, otizmde spor eğitimini en başarılı uygulayan ülke olduğumuzu söylüyor.

Evinizde küçücük bir tadilat bile yaptırdıysanız bilirsiniz. Güç iştir. Hele kocaman bir arazinin ortasındaki üç evi, kapalı tünellerle birbirine bağlamak, garajları yüzme havuzuna dönüştürmek, otistik bireylere temel spor becerileriyle birlikte öz bakım ve yaşam becerileri kazandıracak banyolar, mutfaklar, oyun ve rahatlatma odaları, pasta atölyeleri, kardiyo/fitness çalışmaları yapılabilecek salonlar, bisiklet sürülebilecek parkurlar, duyu bütünleme odaları, tırmanma duvarları gibi birçok bölümü olan bir tesise dönüştürmek dille kolay. Çevre ıssızmış, doğru dürüst yol yokmuş, umursamamışlar.

Kuş sesleri var, sessizlik, sakinlik var, temiz hava var demişler. Şehre uzak, olsun trafik yok, güvenli. Yaşadıklarımıza, gördüklerimize anlam katan bizleriz. Ellerindekini bu bakış açısıyla yorumlayıp sevgiyle çalışınca başarı da geliyor.

Otizm ve Spor

Bu vakıfta sporun özel bir yeri var. Duvarları, ahşap atölyesinde kendi yaptıkları renkli sporcu figürleri süslüyor. Engin Arslan, profesyonel bir voleybolcu. "Sporu yapmasını da, öğretmesini de iyi bilirim" diyor. Eşi Mehtap Hanımla birlikte yaptıkları işe gönülden bağlı oldukları her hallerinden anlaşıyor. Engin Bey, sporun otizmli bireyler üzerinde çok olumlu etkileri olduğunu söylüyor. Hatta otizm eğitimleri içinde somut başarıların en çok spor alanında görüldüğünü belirtiyor. Engin Arslan Otizm Vakfında yaptıkları çalışmaları şu biçimde özetliyor:

“Otizmli çocuklarla bireysel sporları çalışabiliyoruz. Spor çocukların yaşamlarını disipline sokmamıza yardımcı oluyor. Otizmlilerde sıkça görülen uyku bozukluklarının düzenlenmesinde, beslenme ve kilo kontrolünün sağlanmasında çok yararlı. Masa tenisi otistik çocukların çok başarılı oldukları bir dal. Biliyorsunuz otistik çocuklar göz teması kurmazlar ya da kısa süreli kurarlar. Masa tenisinde gözleri topa odaklanır, alan farkındalığı oluşur. Bisiklet sporu çok yararlı oluyor. Yön bulma, engellerle mücadele etme, karar verme yeteneğini geliştirmede ve tabi alt grup bacak kaslarının gelişmesinde çok yararlı. Yine otistiklerde görülen tekrarlayıcı davranışların azaltılmasına da katkı sağlar.”

Bisikletin direksiyonunu iki elle tutmanın bu kadar çok işe yaradığını tahmin etmezdim doğrusu.

Engin Arslan devam ediyor:

“Yaşarken ince motor ve kaba motor hareket becerilerine gerek duyarız. Otizmli bireylerde her ikisinde de eksikler görülebiliyor. Top tutma ve topu atma, topa vurma ince motor yetenekleri arttırırken, yürüme, sıçrama, sürünme, engeller arasından slalom yaparak koşma gibi hareketler de kaba motor becerilerini geliştiriyor. Kimi zaman binicilik için tesis dışına gittiğimiz de oluyor. Tıpkı sosyal beceriler kazanmak için AVM'lere, kafelere, bowling salonlarına gittiğimiz gibi. Sık sık doğa yürüyüşleri

yapıyoruz. Doğada yürümek herkese iyi gelir. Grup halinde yaptığımız yürüyüşler sosyalleşme, gruba uyum sağlama konusunda bir eğitimidir aslında. Çok büyük olmasa da, bir yetişkinler için bir de küçükler için havuzumuz olduğu için mutluyuz. Kimi otistik çocuklar suda olmayı ve yüzmeyi çok seviyorlar”

Bu eğitim kurumunda en çok hoşuma giden, uyguladıkları eğitimlerin, alıştırmaların birbirini tamamlayacak biçimde düzenlenmesi oldu. Örneğin akademik özel eğitimde sayıları ve renkleri çalışan çocuklara sporda “Hadi kırmızı tahtaya topu at, şu kadar sayıda zıpla” benzeri oyunlar oynatarak öğrendiklerini pekiştirmeleri sağlanıyor.

Vakfın Kaynakları

Peki diyorum bunlar çok güzel de, yaşam nasıl devam ediyor bu kurumda. Vakfın gelir kaynakları var mı?

Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Cengizhan Soneren yanıtıyor:

“Ne yazık ki, gayri menkulleri olan zengin ve büyük bir vakıf değiliz. Tek gelirimiz, bağışlar. Yaptıklarımızı hep çeşitli sponsorluklar bularak, ortak projeler yaparak gerçekleştirdik. Bu nitelikte eğitim hizmetlerini sürdürmek takdir edersiniz ki çok maliyetli. Bu yüzden öğrencilerimize eğitim hizmetini ancak ücret alarak verebiliyoruz. Devlet çocukların aldıkları engelli raporlarına göre ayda 8 bireysel, 4 grup eğitimi maliyetini karşılayacak kadar yardım ediyor ailelere. Oysa haftada en az 25 seans gerekir.

ABA yöntemine göre ise haftada 40 saat gerekir. Biz tam zamanlı öğrencilerimize 170 seans spor eğitimi destekli öz bakım, yaşam, sosyal beceri ve akademik öğretim veriyoruz.

Yılmadan çalışmaya devam. TÜBİTAK’a verilmiş Sanal Gerçeklik ile Otistik Çocukları Sosyalleştirme Projemiz onay bekliyor. Bir Avrupa Birliği projesinde de (Bütünleştirici Eğitimde Özel Eğitim Hizmetlerinin Kalitesini Arttırma Projesi) paydaş olarak yer alıyoruz. ”

“Bir yaşam köyü hayal ediyoruz.”

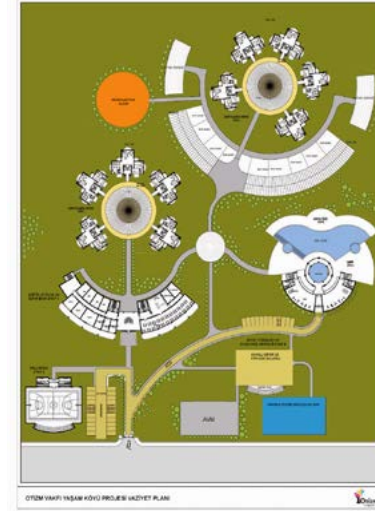
Ziyaretimin sonunda, beni en çok etkileyen “Gelecek için ne planlıyorsunuz?” sorusuna verdikleri yanıt oldu. Otizmlili bir evladınız varsa en büyük isteğiniz, sizden sonra da onun mutlu ve insanca bir ortamda gerekli destekleri alarak yaşadığını bilmektir.

“Bir yaşam köyü hayal ediyoruz” dediler. Her şey bir düşünle başlar.

Ama Otizmliler için Yaşam Merkezi ya da Yaşam Köyü olarak adlandırdıkları şey, bir hayalin çok ötesinde. Ayrıntılı bir projeleri var. Otizmlili bireylerin yaşayacakları konutların planları, spor alanları, oto parkı,

alışveriş mekanları ve sosyal alanlar, işlikler ve eğitim merkezleri, organik tarım alanları, seralar, her şeyi düşünmüşler. Çizdikleri proje krokisi üzerinden bana heyecanla anlattılar. Yüzme havuzuna örneğin tersine kaynaştırma yöntemiyle dışarıdan sağlıklı bireylerin de gelerek yararlanmasını öngörüyorlar. Bu köy asla yalıtılmış bir yaşam köyü değil.

“Yalnızca bir arsa verilse bile yeter, tüm projeyi adım adım biz yaparız” diyor Cengizhan Bey, güvenle.

O kadar inançlılar ki. Yaptıklarını dinledikten sonra, bu düşün gerçekteşirebilecek güçte ve yetkinlikte oldukları açıkça görülüyor. Neden olmasın?

Dilimde yine o ezgi.

*“Güle baktıkça çırpınır yüreği bülbülün,
Kimse bilmez, Kimse bilmez.”*

Bu özel çocukların ve ailelerinin yaşadıklarını, hiç olmazsa küçük bir kesitini, birkaçımız bilsin, çırpınan yüreklere biraz olsun su serpilsin diye yazıldı bu başarı öyküsü. Otizm Vakfının kurucuları kırlangıçlar gibi, aşılmaz sanılan yolları aşmış, olağanüstü işleri

başarmış kişiler. Toplumsal dayanışmaya, işbirliğine inanıyorlar. Ben de umutlanıyorum onlarla.

(*) Gölbaşı Sevgi Çiçeği ülkemizde yetişen 179 Centaurea türünden biri olup sadece Gölbaşı’nda, Mogan Gölü çevresinde yetişen bir endemiktir. Sevgi Çiçeği’nin çiçeklenmesi Nisan ayının son haftasından başlayıp, Temmuz ayının ilk haftasına kadar devam eder. Mayıs sonu veya Haziran başı bitkinin en olgun dönemidir. Kaynak:

<http://www.habitat.org.tr/cevre-ekoloji/37-cevre/602-sevgi-cicegi.html>

Vakfın bulunduğu bölgeye özgü olması, dergimizin bahar sayısı içinde açıp gelişmesi ve bir aşk hikayesinden esinlenerek adlarından birinin de sevgi olması, bana vakfın şarkısının sözlerini anımsattı:

“Sevgi en güçlü ilaç” (Otizm Vakfı Tanıtım videosu ve anlamlı şarkısı için

<https://www.youtube.com/watch?v=NfMShU6Wkl8&feature=youtu.be>)

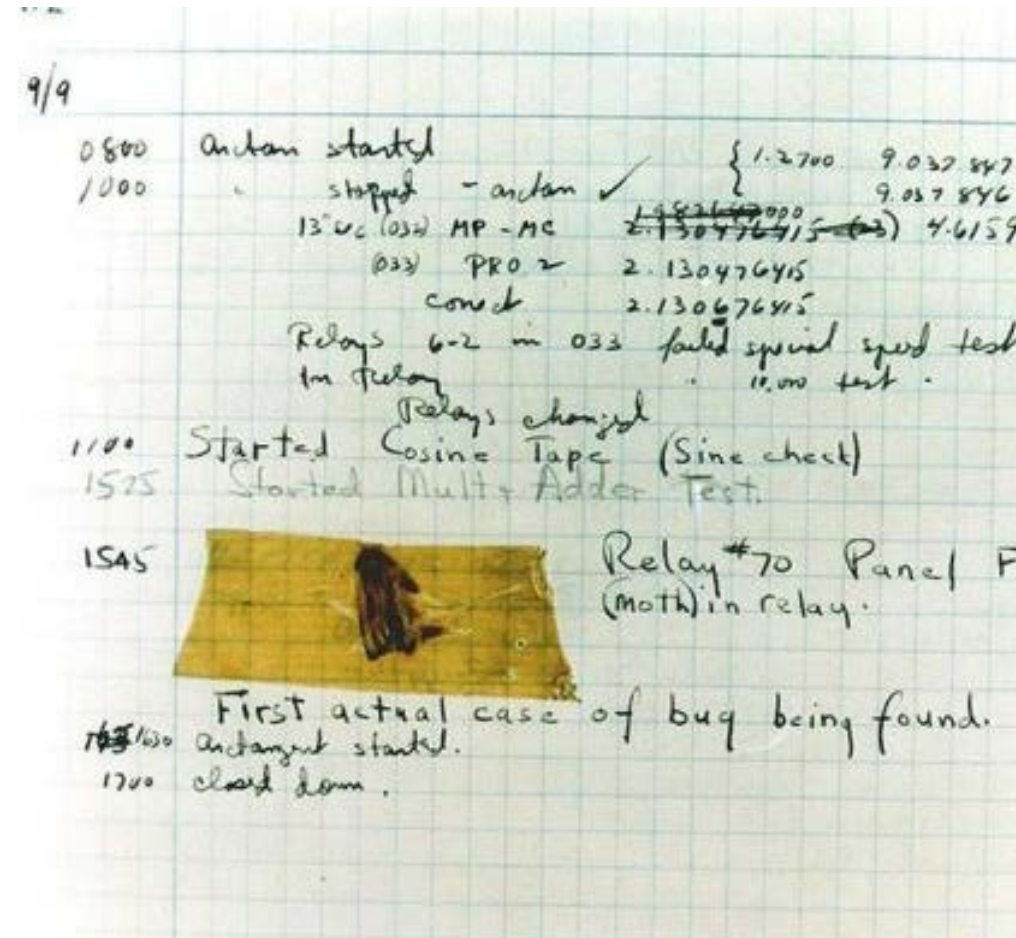
Böcekli Yazılım

Prof. Dr. Aydın Köksal'ın dilimize kazandırdığı Türkçe bilişim sözcüklerini çok iyi bilmemize karşın, teklifsiz konuşmada kimi zamanlar, kendimizi yarı İngilizce yarı Türkçe konuşurken buluruz. Belki özensizlik, belki egemen güçlerin bilişim alanyazınına hakim olmasının bir sonucu olarak bizim de yabancı kaynaklara çokça başvurmamız nedeniyledir. “Yazılımı hatalarından arındırdık mı? Şurada bir hata var” dediğimiz gibi sıklıkla “Yazılımda *bug* var, yazılımın o sürümü çok *bug*lydı...” gibi cümleler de kuruyoruz.

Bug, biliyorsunuz İngilizce *böcek* demek. Acaba ana dili İngilizce olanlar, yazılımı ilk geliştirdikleri sırada neden bu sözcüğü kullandılar diye merak ettim. Hata, yanlış, ya da bozulma anlamına gelen bir sürü sözcük varken bu böcek sözcüğü nereden çıkmıştır acaba?

İlk bilgisayar *bug*'ünün Harvard'ta Grace Hopper tarafından 1945 yılında bulunduğu düşünülür. Grace Hopper, Amerikalı bilgisayar bilimcisi ve ABD donanmasında görevli rütbeli (amiral) bir askerdir. Programlama dilleri için ilk derleyiciyi geliştirmiş, Harvard'ta Mark I ve Mark II bilgisayarları üzerinde çalışan ilk programcılar arasında yer almıştır. İlk modern üst düzey programlama dillerinden COBOL'un da geliştiricileri arasında sayılır. Adının ilk bilgisayar *bug*'ü yani böceği ile birlikte anılması ne kadar hoş bilemiyorum, ama Hopper ve arkadaşlarının bulduğu *bug*, gerçek bir

böcekmiş. Bildiğiniz bir güvel. Bu yaratıklar, biz insanlar doğada yıkıcı etkinliklerde bulunmadan önce ay ışığına göre yönlerini ve uçuş açılarını doğru biçimde belirleyebilirlerdi. Tabi artık, ay ışığından başka her türlü sahte ışık çevreye yayılınca onlar da şaşırıp en yakın ışığa doğru hareketleniyorlar.

“Gerçek bir bilgisayar Bug’ü- Smithsonian National Museum of American History-ABD”

Büyük bir olasılıkla, bu ilk yazılım *bug*'ü olarak tarihe geçen güve, Hopper ve arkadaşlarının o gece vardiyasında açık bıraktıkları bir pencereden bilgisayar odasının ışığı ve yaydığı ısıya kapılarak içeri dalmış, Mark II Aiken hesaplayıcısının rölelerinin arasında kalmıştır. Programcılar, Aiken ile ilgili sorunlar yaşarken işte bu gerçek böceği bulmuşlar, suçluyu bulduk der gibi, olayı kanıtlamak için bir tür seyir defterine güveyi yapışkan bir bantla yapıştırmışlar, altına da “*first actual case of bug being found*” yazmışlar. Bugün, ABD’ye gitseniz, tabelasında “Smithsonian National Museum of American History” yazan müzeyi bulsanız, fotoğraftaki seyir defterinin ve zavallı güvenin aslını yakından görebilirsiniz. Görüp de ne yapalım diyebilirsiniz tabi, ama işte saklamışlar.

Gelgelelim, bilgisayar ya da yazılım hatalarına böcek demeyi ilk kez Hopper ve arkadaşları akıl etmemişler. Zaten ilk onlar akıl etselerdi, seyir defterine “ilk gerçek bilgisayar böceği” yazmazlardı. Öyle yazmışlar çünkü, elektrikli aygıtlarda ortaya çıkan görece önemsiz, kısa bir süre içinde düzeltilebilecek türdeki bozulmalar ve sorunlar için *bug* sözcüğü çok eskiden beri kullanılmış meğer. Örneğin Thomas Edison bir yazısında, 1880’lerde *bug* sözcüğünü cümle içinde şu biçimde kullanmış: “*Buluşlarımda hep böyle olmuştur. İlk önce birdenbire bir sezgi gelir, sonra güçlükler ortaya çıkar, bunlar biter ve işte şu küçük buglar belirir.*” 1896 tarihli bir elkitabında da “Hawkin’s New Gatechism of Electricity”, elektrikli parçaların bağlantılarında ya da çalışmasında görülen sorunlara

işaret etmek için *bug* sözcüğü kullanılmış. Isaac Asimov 1944'de "Catch That Rabbit" adlı kısa öyküsünde sonra da "I, Robot" kitabında "...her zaman alan/saha testlerinde bulunmak üzere en az yarım düzüne bug kalırdı..." demiş.

Debug sözcüğü de yeni değilmiş. Bilgisayarlardan önce, 2. Dünya savaşında uçak motorlarının testlerinde bulunan hataları düzeltmek anlamında *debug* sözcüğünün kullanıldığı belirtiliyor araştırdığım kaynaklarda.

Böcek adını verdiğimiz yazılım hatalarına genellikle yazı-

lım geliştiricilerinin dikkatsizliği, yazılım testlerinin yetersiz düzeyde yapılması gibi nedenler yol açar. Gerçek güve

örneğinde de pencereyi açık bırakanlar programcılardı, işte!...

Böceklerin çoğu masum, küçük, geçici sorunlara işaret eder. Ama bulunup düzeltilmemiş yazılım hatalarının ağır sonuçları da olmuştur. Örneğin Therac-25 adlı radyo terapi makinelerinin yazılımındaki bir hata, 1980'lerde birden çok hastanın ölümüne neden olmuştur. 1996'da Avrupa Uzay Ajansı (ESA)'nın ürettiği prototip Ariane 5 roketi çalışmaya başladıktan 1 dakika sonra kendi kendini imha etmiştir.

2002 yılında ABD'de bir çalışma(*) yapılmış. Yazılım testleri için yetersiz altyapının (test uzmanlarının, test araçlarının, test sistemlerinin) neden olduğu ek maliyet 22,2-59,5 milyar dolar arasında değişiyormuş. Bunun yarısından çoğu, kullanıcılar tarafından hataları engelleme, hatalardan kaçınma eylemleri sırasında, kalanı ise ekstra test personeli eklenmesi ya da geliştiricilerin fazla mesai yapmaları yoluyla oluşuyormuş.

Şimdi, moda deyimle aklımda deli sorular:

Yapay zekâ yazılımı tarafından yönetilen/sürülen bir arabada yolculuk ettiğinizi düşünün. Bir anda yola iki çocuk fırladı. Fren mesafesi yeterli değil. Söylentiye göre geleceğin araba üreticileri, bu tür durumlar için ya çocukları kurtarmak için arabayı ve içindeki sizi parçalayabilecek türde bir önlem alacaklar, ya da sizi ve arabayı kurtarıp çocukları öldürebilecek bir yordamı koda ekleyecekler. Siz olsanız hangi tür önleme yer vermiş bir arabaya para verirdiniz? Vahşi kapitalist düzen sürüyor, öyle değil mi? Yola çı-

kan bir köpek de olabilir. Ya da ters yönden gelen bir başka araç. Bu olağandışı durumlar için test işlemleri nasıl yapılacak acaba? Ya sisteme bir virüs girerse?

Geleceğin teknolojilerine, siber savaşlara ve benzer etik konulara dergimizin ileriki sayılarında daha ayrıntılı biçimde değineceğiz.

Kaynaklar:

(*) U.S. Department of Commerce's National Institute of Standards and Technology

P.A. Kidwell, "Stalking the Elusive Computer Bug", IEEE Annals of the History of Computing 1998.

<https://interestingengineering.com/the-origin-of-the-term-computer-bug/>

Bilişim'in Spor Karnesi

Çalışanların spora bakışını anlamaya çalışan on soruluk bir anket düzenledik. Kırk dokuz kişi katıldı. Katılımcı sayısının azlığı ve anket sonuçları gösteriyor ki, masa tenisi turnuvasında bir ikincilik kupamız olsa da, spora yeterince zaman ayıran bir grup değiliz.

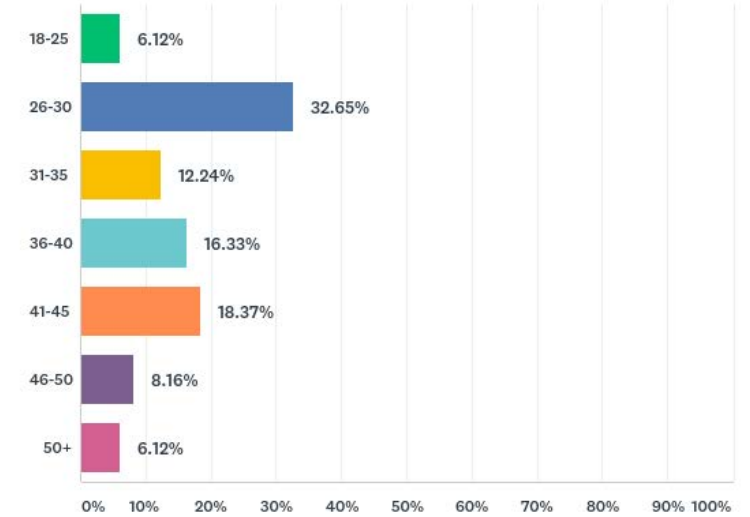
Aslında genç bir çalışan profiline sahibiz. Çalışanların yüzde 61,22'si 26-40 yaş grubu içinde yer alıyor. Yüzde 33'ü 26-30 yaş aralığında.

Bilişim Aş'nin yüzde 71,4'ü erkek çalışanlardan oluşuyor. Kadınlardan yana bir pozitif ayrımcılık olduğunu söyleyemiyoruz. Buna karşın kilo sorunumuz yok gibi. Ankete katılanlardan 8 kişi 100 ve 100 kilonun üzerinde. Ama ad belirtilmeden toplanan yanıtlar doğrultusunda yine de bu kişilerin de genellikle uzun boylu olduklarını düşünüyorum.

Çalışanlarımızın yüzde 47'si zaman bulamadıkları ve çok yoğun çalıştıkları için spor yapamadıklarını belirtiyorlar. Bir biçimde spor yapanların ya da sporla ilgilenenlerin ise en çok yürüyüş yaptıkları anlaşıyor (%27). Fırsat bulduğunda spor yapanlar yüzde 59, haftada bir günden çok yapanların oranı ise yüzde 24,49.

Q1 Kaç yaşındasınız?

“Düzenli spor yapamasanız bile yaşamınızın herhangi bir döneminde sıra dışı (ekstrem) bir sporu denediniz mi?” sorusuna verilen yanıtlar ise ilginç:

Yamaç paraşütü, bungee jumping, rafting, dalış, scuba diving (donanımlı dalış, sualtında nefes almak için özel donanımla-

<https://www.on5yirmi5.com/haber/spor/diger-dallar/90741/yamac-parasutu-nedir-nasil-yapilir>

rın kullanıldığı dalış türü), kayak, snowboard, motor sporları, kano. Rafting yapanlar çoğunlukta. Sanırım İstanbul grubu birlikte bir rafting etkinliği yapmıştı.

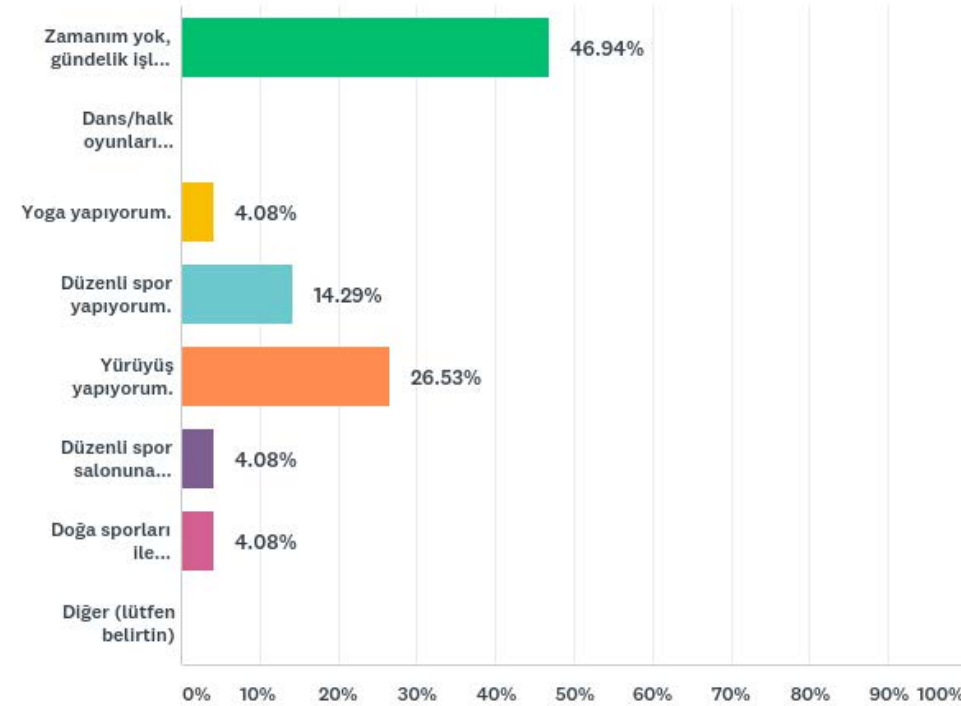
Bu soruya bir arkadaşımız da futbol yanıtını vermiş. Şaka mı yaptı, yoksa futbolu çok sıra dışı bir biçimde mi oynadı, bilemiyoruz tabi. Karnemizde spor yapma konusunda notlarımız pek yüksek değil ama Bilişim en çok takım sporlarını seviyor (yüzde 57,14), hemen ardından bireysel sporlar ve doğa sporları geliyor. Dart ve badminton'dan hoşlananlarımız da var bu arada.

<http://www.viralspor.com/badminton-nedir/>

Her ne kadar ben bugünkü profesyonel futbola pek hoş bakmasam da biliyorum ki şu "Hangi takımı tutuyorsunuz" sorusu ve yanıtları daima bir canlılık ve gülümseme yaratır ortamlarda. Bilişim de futbolu yüzde 55,10 oranında seviyor. İşin ilginç yanı, bu kişilerin yüzde 6,12'si takım tutmuyormuş. Daha da ilginç, benim gibi futbolu sevmediği halde takım tutanlar da var (yüzde 22,45). "Ne futbolu severim ne de takım tutarım!" diyenlerin oranı yüzde 16,33.

Eğer katılım daha yüksek olsaydı, Bilişim'in çoğunlukla hangi takımı tuttuğunu belirleyebilecektik. (Bu bilgi ne kadar yararlı olur-

du, bilmiyorum). Ama rastlantıya bakın sorunun yanıtlarını tek tek saydığımda, Fenerbahçe ve Galatasaray taraftarları eşit sayıda çıktı. (14 kişi Fenerbahçe-yi, 14 kişi de Galatasaray'ı tutuyormuş). Sayılar böyle. 12 kişi Beşiktaş'ı tutuyoruz. Birimiz de Bursaspor taraftarı.

Futbol ve kitlelerin yönetiminde etkisi gibi ciddi toplumbilimsel konuları bir yana bırakırsak, sporun genç yaşlı herkese yaşama sevinci verdiği, çocuklar gibi neşelendirip güldürdüğü bir gerçek. Sağlığımıza olan katkılarını ise söylemeye gerek yok. Ama spor yaparken, benim Yoga Hocam'ın da dediği gibi önce kendi bedeninizi dinleyin, ona iyi davranın.

O bir Sistem Mimarı, Veri Tabanı Yönetmeni! O bir Genel Müdür!

O bir Baba! Ve o biiir sporcu! İçimizden biri, *Hüseyin Erdağ*.

Hüseyin Bey size bir maraton koşucusu diyebilir miyiz?

Evet. Amatör olarak yarı maraton koşuyorum. Yılda en az 6 tane yarı maraton bitirmek gibi bir hedefim var.

Nasıl başladınız koşmaya? Kimden esinlendiniz?

Spor salonunda kardiyo yaparken yanımda uzun süreli koşan kişiler beni tetikledi. “Neden onlar gibi uzun süreli koşamıyorum” deyip çalışmaya başladım. İlk başladığımda 5

dakikadan daha uzun süre koşamıyordum. Birkaç ay sonra yarım saat kesintisiz koşmaya başladım. Bu sıralarda iş yaptığımız bir müşterimiz benim bu çabamı duyunca beni maratonlara katılmaya teşvik etti. Yıl 2013’tü sanırım, o günden beri koşuyorum.

Şimdiye dek kaç koşuya katıldınız?

Saymadım ama sanırım 20’den fazladır.

Koşmak size iyi geliyor değil mi? Hem fiziksel hem de ruhsal olarak soruyorum. Örneğin masa tenisinde de şampiyonluğa oynuyorsunuz ama maratonun yaşamınız ve kişiliğiniz üzerinde olumlu etkileri daha çok sanırım. Biraz anlatsanıza.

Yol koşularına katılmak, özellikle uzun mesafe koşuları, sizi belirli bir disiplin içerisine sokuyor. Koşular yıl içerisine yayıldığından, bu koşuları bitirebilmeniz için sürekli antrenman yapmanız gerekiyor. Koşuya iki ay kala antrenmana başlıyorum ve haftada 20 km civarında koşuyorum. Bu zor gibi görünse de aslında bana büyük bir keyif veriyor. Her antrenman sonrası bir sonrakinin ne zaman yapacağımı planlıyorum.

Doğada uzun süreli koşu yapabilen nadir canlılardanız. Vücudumuzun yapısı koşmaya çok müsait, ayaklarımızın yapısı, iskelet ve kas sistemimiz, hepsi koşmak için tasarlanmış. Bu işle çok ilgilenmeyen ve koşuyu riskli bulanlar oluyor, özellikle uzmanlar. Koşunun insanlar üzerinde stres yarattığını ve bunun zararlı olduğunu söyleyip işin kolayına kaçıyorlar. Aslında tam tersi, vücut stresi yenmek için kendini geliştiriyor ve zaman içerisinde stresten kurtuluyor. Bütün antrenmanlar

sporcular üzerinde stres yaratarak onların gelişimi üzerine kurgulanmıştır. Koşunun ne kadar faydalı olduğunu ve bunun fiziksel ve mental açıdan insan gelişimine faydalarını kendisi de koşucu olan Endokrinoloji, Metabolizma ve Diyabet uzmanı Prof. Dr. Taner Damcı'nın "Koşuyorum Öyleyse Varım, Koşmak İçin Yaratıldığımıza Dair" isimli kitabından öğrendim. Kitabından küçük bir alıntıyı paylaşayım:

"Koştukça kendimizle ve çevreyle ettiğimiz kavgalar anlamsızlaşır ve küçük görünmeye başlar. Koşan her insan yalnızca kendi bedenini ve zihnini değil, çevresini de değiştirir. Koşmak, insanın biyolojik varlığına yaklaşması ve aynı zamanda zihinsel bir iç yolculuk yapması demektir. Evet, koşmak bizim fabrika ayarlarımızdır. Özgürce ve keyiflice koşmak... Ben işte bu yüzden koşuyorum."

Ben de.

Kendinizi mental olarak geliştirmek için çok uygun bir spor. Koşuya başlarken 21 km'nin nasıl tamamlanacağını ister istemez düşünüyorsunuz. Özellikle yorulduğunuz zaman, beyniniz size sürekli "Dur artık, deli misin, derdin ne, niye koşuyorsun, bu kadar yeter" diye mesaj gönderirken koşuyu tamamlamak hiç kolay olmuyor. Kendinizi motive etmek için bir yol bulmanız gerekiyor ve her geçen kilometrede bu durum farklı oluyor. Pes etmezseniz

21 km'yi tamamlıyorsunuz. Bazen koşuyu düzenleyen organizasyon, yol kenarlarına üzerinde slogan olan tabelalar yerleştiriyor. Bunlardan en sevdiğim "Acı geçici gurur kalıcıdır, bırakma!" sloganıdır. Bitirmek en büyük motivasyonum oluyor. Koşarken dış dünyadan kendimi tamamen soyutluyorum. Tamamen kendi kendime kalıyorum. Her türlü sıkıntı ve sorun arkanızda kalıyor.

Her koşu sonrası sıfırlanmış olarak güne yeniden başlıyorum. Koşunun verdiği keyfi de unutmamak lazım. Vücudun salgıladığı mutluluk hormonu sizi bağımlı yapıyor, rahatlamak ve

mutlu olmak için koşmak istiyorsunuz. Bu arada eşimle birlikte koşuyorum. Antrenmanları da beraber yaptığımız için zamanımızı birlikte planlıyoruz. Akşamları, hafta sonları ne yapalım, hangi AVM'ye gidelim diye düşünmüyoruz hiç. Haftanın 4 günü spor yapıyoruz. Bunların en keyiflisi, Pazar sabahları güneş yeni doğarken, kuş sesleri arasında Eymir'de koşmak oluyor. Güneş yeni doğarken güne başlamak ayrı bir keyifken bunu daha keyifli hale getirmek için de koşuyoruz. İster istemez eşler arasında ufak tefek sürtüşmeler, küçük kavgalar olur, eskiler buna evliliğin tuzu biberi derler. Eşimle birlikte spor yapmaya başladığımızdan beri bu sürtüşmeler ortadan kalktı. Sporun verdiği mutluluk

ailemize de egemen oldu.

Koşmak isteyen herkesi Anıttepe'deki koşu pistine beklerim. Benim yaşadığım mutluluğu ve dinamizmi herkes yaşayabilir. Spor yapmamak için bahane bulmak çok kolay. Bu sıralar İstanbul'a çok seyahat yapıyorum. Koşu malzemelerim hep yanımda oluyor, otelde koşu bandında koşuyorum. İstanbul'un yoğunluğunu üzerimden atmak için birebir.

Bunun yanında masa tenisi de oynuyorum. Bu aralar oynadığım masa tenisi seviyesinin yeterli olmadığına karar vererek eğitim almaya başladım. Şirketten arkadaşım Murat Karaman'la birlikte eğitim alıyoruz. Şirkette kendi aramızda oynayarak masa tenisi oynamayı öğrenmiştik. Geçen sene BTHaber'in İstanbul'da Bilişim firmaları arasında düzenlediği bir turnuvaya Murat'la birlikte şirketimizi temsil etmek için katıldık. Bu turnuvada ikinci olduk.

Ama birinci olan ekip eğitilmişti. Onlara yaklaşmadık bile, çok iyidiler. O günden beri eğitim alabileceğimiz bir yer arıyorduk. Bulunca da hemen başladık. Hiçbir şey bilmediğimizi gördük.

Ayda bir kere de ailecek doğa yürüyüşlerine katılıyoruz. Bu yürüyüşler genelde Bolu Kızılcahamam arasındaki çam ormanları içerisinde oluyor. Yürüyüşler gün boyu sürüyor. Parkura göre 10-15 km bir yürüyüş parkuru oluyor. Şehrin gürültüsünden, stresten ve kalabalığından kaçıp ormanda kaybolmak ve ailenizle birlikte zaman geçirmek için ideal bir aktivite. Rehberimiz Botanikçi olduğundan yürüyüş boyunca bize yerel bitkiler hakkında sürekli bilgi veriyor. Bu bölgede endemik çok fazla bitki var, onları fotoğraflıyorum.

Bence yapacağımız en büyük yatırım vücudumuza yaptığımız yatırımdır. Koşunun vücudumuza ve sağlığınıza olan faydalarını okuduğumda çok şaşırmıştım. Sağlıklı ve uzun yaşamak istiyorsanız *Taner Damcı'nın* kitabını mutlaka okumanızı tavsiye ediyorum. Sağlıklı ve uzun yaşamak yalnızca kendiniz için değil, sizi sevenler ve çocuklarınız, onların sizinle daha çok ve kaliteli zaman geçirebilmesi, güzel anılar biriktirebilmeleri için de gerekli. Spor yaparak sağlıklı ve uzun yaşamayı onlara karşı bir sorumluluk olarak görüyorum.

Hüseyin Bey, koşar gibi anlattıkça anlatıyor. Disiplin, dayanaklılık, zihinsel güç, doğa, sevgi, paylaşmak. O anlattıkça koşmak istiyorum, bir an pencereye doğru hızla uçan kırlangıçlara gözüm takılıyor, onlarla da havada süzölmek istiyorum.

Gaziantep

İlk kez 1990 yılının sonbaharında, Şeker Bayramında gittim Gaziantep'e. Bence en güzel mevsimidir. Çok sıcak olmaz, rahatça gezer, yiyeceklerin bolluk zamanını görür, Gaziantep'e özgü renklerin, kokuların, tatların içinde unutulmaz anılar biriktirirsiniz.

Tanıdığım birçok Antep'li'nin anılarında piknik ve doğa önemli bir yere sahip. Gaziantep'in ortasından *Alleben* deresi geçer. Suları şimdi azalsa da çevresinde 415 bin metrekarelik bir alanda *Kavaklık* gezi ve mesire alanı bulunur. Gaziantep'e ilk gidişimde, şehirdeki parkların çokluğu dikkatimi çekmişti. Kayınvalidem Antep'in ve çevresinin eskiden çok daha yeşil olduğundan ve hemen hemen her haf-

ta sonu *sahreye* yani pikniğe gittiklerini anlatmıştı. Gaziantep'li'ler pikniğe gitmeye bayılırlar. Çok çalışkandırılar. Haftanın altı günü çalışır bir günü de dostları ve arkadaşlarıyla gezip keyif yapmayı çok severler. Tabii ki kebab eşliğinde. Antep'li'ler şehir içindeki irili ufaklı parklarda spor da yaparlar kebab da. Kimi parkların içinde lahmacun fırınları vardır. Eee burası Antep, gastronomi şehri.

Bu arada, Türkiye'nin en büyük doğal hayatı koruma alanının da Gaziantep'te olduğunu belirtmem gerekir. 2002 yılında açılmıştı. Ailecek gidip gezmiştik. O kadar büyüktür ki tümünü çoluk çocuk yürüyerek dolaşamazsınız. Şimdi tren ve nostaljik fayton turları düzenlendiğini öğrendim. 250 tür ve 4000 canlıya ev sahipliği yapan bölgenin en büyük Hayvanat Bahçesi'dir. Büyük olduğu için hayvanlara doğal yaşam alanlarına uygun yerler yapılmıştır. Daracık kafeslere hapsedilmiş durumda değiller.

Gaziantep'e otobüsle değil de uçakla giderseniz, uçak alçalmaya başladığında kırmızı renkli toprağı ve fıstık ağaçlarını görürsünüz. Bir keresinde yanımda oturan yolcu, ağaçları ilginç bulmuştu. Meğer daha önce hiç fıstık ağacı görmemiş. *"Fıstık bilgili ve faziletli insanlara benzer. Taşdığı büyük kıymete rağmen alçak gönüllü ve kanaatkârdır. Hiç bir bitkinin yetişmediği kurak, kırıç topraklarda, kayalıklarda biter ve yetişir."* Yazar Cemil Cahit Güzelbey'in bu tanımı pek çok broşürde

bulunur. Antepfıstığı, kandaki kolesterol seviyesini düşürüyor, koroner kalp hastalığı riskini azaltıyor. 100 gram Antepfıstığı vücudun günlük protein, vitamin B1 ve fosfor ihtiyacının % 35'ini, yağ ihtiyacının ise önemli bir kısmını karşılıyor. Benden söylemesi.

Gaziantep'le yeni tanıştığım zamanlarda, bugün olduğu kadar turistik bir şehir değildi. Hep şaşırırdım neden üzerine eğilmiyorlar diye. Zamanla Gaziantep'in eski ve tarihi semtlerini onardılar, restore ettiler. Zaten güzel bir şehirdi, daha da güzel oldu. Az önce sözünü ettiğim yolcular, örneğin 3 günlüğüne çoluk çocuk Antep'i gezmek için Ankara'dan gelen bir aileydi.

Yol boyunca, nerelere gidip, nelerin tadına bakacaklarını heyecanla planlamışlardı.

Bana soracak olursanız gezilecek görülecek yerler üç dört güne sığmaz.

Tarih seviyorsanız, hanlar, bedestenler, camiler, *kasteller*, müzeler saymakla bitmez. 6000 yıllık şehir. Arkeolojiye meraklıysanız dünyanın en büyük mozaik müzelerinden biri, Zeugma Müzesi tek başına bir Gaziantep gezisi nedeni olabilir. Müze, 2 yıl gibi kısa bir sürede 5 ayrı ödül almış. Zeugma'nın Mona Lisa'sı olarak adlandırılan Çingene Kız mozaïği, Kommagene Krallığı'nın en zengin yerleşimlerinden olan Zeugma Antik Kenti'nin antik çağa ait

sanatsal mozaikleri, Roma Dönemi'ne ait heykeller hepsi çok güzel bir sunumla kocaman bir binanın içinde sergileniyorlar. Ben girişte bir kulaklık aldım ve müzeyi kulaklığımdaki rehberle gezdim. Mozaiklerin öyküleri, renkleri, bulunma ve müzeye taşınma öyküleri, mozaikte resmedilen kişilerin üzerindeki giysilerin yumuşaklık ve saydamlık etkisinin nasıl verildiği, daha neler neler öğrendim.

Gaziantep'in XIV. ve XV. yüzyıllarda yapılan hanları (Şire Hanı, Bayazhan, Gümrük Hanı, Kürkçü Hanı gibi) ünlüdür, ama benim ilgimi daha çok *kasteller* çeker. Dünyada benzeri bulunmayan ve su mimarisinin eşsiz örnekleri olan Gaziantep Kastelleri, Türk

Mimarisi'nde sadece Gaziantep'te kısmen veya tamamen yer altında bulunurlar. "Kastel" Arapça sanırım. Suyun yer altında bölümlere ayrıldığı yer anlamına gelmektedir. İnsanlar buldukları suyun buharlaşma veya başka bir yolla kaybolmasını önlemek için yerin altından açtıkları "livas" denilen kanallarla suları belli bir merkeze (Suburcu) toplamışlar ve bu merkezden de şehre dağıtmışlardır. 5-6 tane çeşitli sebeplerle yok olmuş, günümüze kadar gelenler ise; Şeyh Fethullah Kasteli, İhsan Bey Mescidi ve Kasteli, Pişirici Mescidi ve Kasteli, İmam-ı Gazali Kasteli, Ahmet Çelebi Kasteli ve Kozluca Kasteli'dir. Eski Antep'i gezerken bu yapıların kahverengi tabelalarını görebilirsiniz.

Gaziantep'te camilerin tarihi 13. yüzyıldan, 18. yüzyılı da kapsayan uzun bir zaman aralığına yayılır. Büyük bir çoğunluğunun Osmanlı döneminde yapılmasına karşın mimari ve süsleme özellikleri, özellikle Halep ve Şam örneklerine benziyormuş. Minareleri ilk gördüğümde çok değişik bulmuş ve beğenmiştim. Fotoğraflarda da görebileceğiniz gibi yanları açık üzeri çokgen bir çatı ile örtülmüştür. Şerefelerin orijinal ahşap korkulukları ve taş oyma süsleri çok güzeldir.

Gaziantep deyince herkesin aklına, Unesco tarafından da tescilli zengin mutfak kültürü gelir. Gaziantep, UNESCO'nun "Yaratıcı Şehirler Ağı"na gastronomi dalında giren Türkiye'nin ilk şehridir. Antep mutfağını bu denli özel, lezzetli ve zengin kılan şeyler bence Anteplilerin cömertliği, sabrı, gelişkin damak tatları ve tabi ki kullanılan baharatlar, yörede yetiştirilen gıda ürünleri. Güzel bir Antep yemeği pişirmek için yöresel malzemeleriniz olmalı ve bunları bolca ama kuralına uygun biçimde kullanmalısınız. Sabrınız olmalı. Çoğu müthiş bir el emeği, özen ve sevgi ister. Güzel reçetelere sahip olmalısınız ve en önemlisi bunları pişirirken yakından gözlediğiniz bir usta olmalıdır. Bir Anne, Baba, Abla örneğin. Benim gibi Antep dışından gelmiş bir gelinseniz, mutfakta çoğu malzemenin yerel dildeki adını da öğrenmeniz gerekir. Kepçeye çömçe, büyük tencerele-re kazan, ince bulgura simit, susama küncü derler örne-

ğin. Bakkaldan alınan normal ekmeğe somun ya da francala adı verilir. Antepliler ekmek diyorsa pide olarak anlamalısınız. Bunların başına da *tırnaklı*, *kübban*, *açık* gibi çeşitli sıfatları eklerler. Her ekmek/pide türü de her yemekle birlikte yenilmez.

Yemeklerde kullanılan baharatlar değişiktir. Örneğin; yoğurtlu yemeklerde haspir (bir tür safran) veya nane, bazı yemek ve çorbalarda tarhun, ciğer kebabında kimyon, aşurede rezene, sütlaçta tarçın kullanılır. Her yerde bir ya da iki çeşit ekşi kullanılırken, Gaziantep mutfağında tam yedi çeşit ekşi bulundurulur ve ye-

meğine göre kullanılır. Limon, limon tuzu, koruk, koruk pekmezi, sumak tozu, sumak ekşisi, nar ekşisi. Örneğin: Bamyaya koruk, sarmaya erik, lahana ve pancar sarmasına nar ekşisi, sulu salataya sumak ekşisi kullanılır. Taze sarımsak birçok yemekte kullanılır, öyle ki sarımsak aşısı diye tek başına bir yemek ya da yarı yarıya katıldığı bakla tavası vardır.

Eşim Antepli olduğu için nüfus kütüğüm Gaziantep-Şahinbey'dedir. Mustafa Kemal Atatürk'ün de nüfusu aynı ilçe kütüğünde kayıtlıdır. Atatürk'ün hatıraları, 2013 yılında kurulan nüfusa kayıtlı olduğu mahalledeki Atatürk Anı Müzesi'nde yaşıyor. Tam bir kahramanlık destanı olan "Antep Savunması" ise en çok şehrin adının başına 1921 yılında eklenen "Gazi" ünvanında, Şahinbey ve Şehit Kamil ilçelerinin adlarında yaşıyor.

Antep halkının direniş destanını, Nazım Hikmet'in Karayılan'ı anlattığı gibi aktarabilmek isterdim. Öyle bir savunma ki, 10 ay 9 gün sürmüş. İçinde, "*Düşman arabaları, cesedimi çiğ-nemeden Antep'e giremez*" diyen bir asker, Şahin Bey ve bir avuç yiğit arkadaşı, annesini savunurken öldürülen henüz 14 yaşındaki Şehit Kamil, Şahin Beyin kanının son damlasına kadar tuttuğu köprü'nün yakınındaki değirmende saklanan ve kurşuna dizilen 14 çocuk, o kadar zengin mutfak kültürü içinde açlığa mahkum edildiği halde direnen Antep halkı gibi kolay anlatılamayacak bir çok göz yaşartıcı öykü var.

Bu öyküler, Antep Kalesi içinde yer alan Kahramanlık Panorama Müzesi'nde belgesel filmlerle, rölyeflerle, heykellerle kronolojik biçimde sergilenmektedir. Ayrıca Şehreküstü Şehitler Parkı'nın yanında, Nakipoğlu Evi olarak bilinen 12 odalı tarihi bir binadaki Gaziantep Savaş Müzesi'nde de Antep Savunmasının simgelerinden olan "Ramazan Topu"nu (yeniden yapılmış ve müzenin avlusunda sergilenmektedir), Fransız askerlerini korkutmak amacıyla kullanılan makineli tüfek sesi çıkaran "Tak Tak" adlı tahta oyuncakları, halkın bakır yemek kaplarıyla yaptığı ve Ermeni siperlerine atılan "Sahan bombası" örneklerini görebilirsiniz.

Benim için Gaziantep çok özel bir kent. Muhteşem tarihi

ve kültürel zenginliğinin yanı sıra bu kentte aynı soyada sahip olduğum sevdiğim, saygı duyduğum, özlediğim insanlar yaşıyor. Sizlere bütün zenginliklerini anlatamadım.

Örneğin tarihi bir geçmişi olan kutnu bezi dokumacılığından, yemenicilikten, paha biçilemeyen Antep işinden, belki de tarihin ilk heykel atölyesi olan Yesemek'ten, Karkamış Kalıntıları'ndan da uzun uzun söz etmek isterdim. Ama artık biliyorsunuz, asıl amacım sizde gezip görme isteği uyandıracak kültürel söyleşiler yapmak, sıcak anılar paylaşmak.

Kaynaklar

<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/gaziantep/>
<https://www.kulturportali.gov.tr/medya/video/videodetay/4143>
<https://gantep.bel.tr/sayfa/gezilecek-yerler-23>
<https://gantep.bel.tr/sayfa/muzeler-19>

Doğayla Uyum İçinde Yaşama Sanatı

2. Bölüm

Yoga hem anı fark etmemize hem de çevremizdeki güzellikleri görmemize yardımcı oluyor. Örneğin ben yogayı yaşamının bir parçası yaptıkça çevreye başka türlü bakar hale geldim. Bir kış günü dersinizden çıkmış Annemlere gidiyordum. Birden bire yoğun sulu sepken bir kar yağışı başladı. Başka bir zamanda olsaydı trafikte olduğum için canım fena halde sıkılırdı ve yapmak istediğim aktiviteleri, ziyaretleri ertelerdim. Ama birden kendimi, karın yağışını seyrederken buldum

Karın gökyüzünden sessiz sessiz dökülüştüne, kurak mevsime son verişine, bereket getireceğine ilişkin bir iyimserlik ve deyim yerindeyse güzelleme tutturmuşum, şaşırdım doğrusu. Bunu ilk kez ifade ediyorum bu biçimde. Yoganın bu tür farkındalıkları ve iyimserliği nasıl oluşturduğu uzun bir yazı konusu olabilir, ama birkaç yorumunuzu alabilir miyiz?

Burada farkındalık kavramı karşımıza çıkar. Yogayı hiçbir zaman farkında olmadan yapamazsınız. Yoga yapmaya başladığımızda farkındalığımız da artmaya başlar. Zihnimiz geçmişe ve geleceğe gitmeden anda kalabilmeyi başarır. Ve senin çok güzel dile getirdiğin gibi ruhumuz aydınlanmaya, yaşam sevinciyle dolmaya başlar. Mutlu olabilmenin anahtarı anda kalabilmekte gizlidir. Zamanla bu farkındalığı çevremize de yayarak, günlük aktivitelerimizi de yogaya dönüştürmeye başlarız. Evimizde, işyerimizde ve günlük yaşamımızdaki aktivitelerimizin arkasındaki tavrımız, tutumlarımız, davranışlarımız değişmeye başlar. Yoga ile fiziksel, zihinsel ve ruhsal dengemizi yeniden keşfederek bakış açımızı değiştirmeye başlarız.

Esercim, hepimiz günlerimizi büyük bir koşturmayla, hızla ve stresle geçiriyoruz. Sabah yatağıımızdan alarmla kalktığımızda stres yüklüyüzdür, evden çıktığımız anda trafikte yaşadığımız stres ve hız, işyerinde işleri yetiştirmek için neredeyse nefes almadan çalışmak zorunda oluşumuz, eve gelirken alışveriş, yemek gibi sürekli bir yerlere, bir şeylere yetişmek zorundayız. Gideceğimiz yere bir an evvel gidebilme, işleri zamanında yetiştirebilme telaşı

içerisindeyiz, yani hep sonuç odaklıyız. Dış dünyadaki bu stres, bizim iç stres seviyemizin sürekli olarak yükselmesine neden olur ve bu yükü azaltamadığımızda alerjiler, şeker, mide rahatsızlıkları, depresyon, yüksek tansiyon gibi rahatsızlıklar olarak bedenimizden çıkmaya başlar.

Yogada içsel stresi anlayabilmek için güzel bir yol vardır. Sessiz bir şekilde gözlerinizi kapatarak oturun ve neler oluyor bir bakın. Hiçbir şey yapmadan ne kadar süre oturabildiğinizi gözlemleyin. Çoğu insan rahatsız olmaya

başlar, çünkü kendi kendinedir, sessiz ve sakin kalamaz, içsel stresimizdir bizi rahatsız eden. Oysa bu stresi azaltabilmemiz, yavaşlayabilmemiz için bize verilmiş muhteşem bir armağan vardır: nefesimiz. Günlük hayatımızda hiç far-

kında olmasak da nefes alıp vermeye devam ettiğimiz için nefesimizi pek önemsemeyiz, sorgulamayız, düşünmeyiz. Oysa bilinçli olarak nefes alışverişleriyle dakikadaki 20-30 arasındaki solunum sayımızı en az yarı yarıya azaltmaya başlarız. Solunumumuzu bir kez yavaşlatmaya başladığımızda her şeyin yavaşladığını fark ederiz. Artık sonuç değil, süreç değer kazanmaya başlar. Çevremizdeki güzellikleri fark etmeye başlarız, onların duygularımıza yansımaları hissediyoruz ve ruhumuzdaki pırıltıları fark ederiz. Artık andayızdır, bizim için en değerli zaman diliminde. Yani süreç odaklanabilmek, süreci yaşayabilmek için biraz yavaşlamamız, sakinleşmemiz gerekiyor. Hızlı olan hiçbir şeyde kontrol sende değildir. Oysa bir kez nefesini kontrol edebileceğini fark eder ve uygularsan, süreci de kontrol edebildiğini fark edersin.

Kentsel yaşamda huzur bulmak ne kadar güç. Günlük koşturmalarımız, stresli anlarımız içinde, yavaşlamak ve sakinleşmek için herhangi bir yerde uygulayabileceğimiz teknikler var mıdır?

Hızlı ve stresli bir yaşam içinde biraz yavaşlayabilmek ve sakinleşebilmek için işyerinde veya evde uygulayabileceğimiz bazı teknikler var. Bunun için kendinize 5 dakika ayırmanızın yeteceği minik bir gevşeme tekniği vereyim.

Gözlerinizi kapatarak sandalyenizde, koltuğunuzda oturun. Burununuzdan yavaş ve sakin nefesler alıp vermeye başlayın. Nefes

alıp vermeniz arasındaki boşlukları da fark edin, yani nefesinizi aldıktan sonra vermek için acele etmeyin, verdikten sonra da almak için acele etmeyin. Nefesiniz akmaya devam ederken kaslarınızı gevşetmeye başlayın. Gün içerisinde stresimizi daha çok yüz kaslarımıza, omuzlarımıza, boynumuza ve üst sırtımıza yükleriz. Gevşemeye yüz kaslarınızdan başlayın, onların tamamen gevşeyebilmesi için dudaklarınızı hafifçe aralayın, dilinizi gevşeterek ağzınızın tabanına yayın. Yanaklarınız ve yüz kaslarındaki gevşeme his-

sini daha iyi hissedeceksiniz. Çenenizi gevşeterek hafifçe göğsünüze düşürün. Omuzlarınızı fark edin ve omuzlarınızı yuvalarına yerleşmeleri için aşağıya doğru bırakın. Bunu yaparken boynunuzdaki, ensenizdeki rahatlamayı hissedeceksiniz. Kürek kemiklerinizi aşağıya doğru bırakın, üst sırtınıza yüklediğiniz gerginliklerin azaldığını fark edin. Bunları yaparken kollarınızı bedeninizin iki yanından gevşek olarak aşağıya bırakabilirsiniz. Kapalı gözlerinizin arkasında bakışlarınızı yumuşatın ve bakışlarınızı göz kapaklarınızın arkasına çevirin.

Tüm bedeninizi gevşeteceğiniz uzun bir gevşeme çalışması yapmadan da, gün içerisinde uygulayabileceğiniz bu kısacık teknikle rahatlayabilirsiniz. Gerginliklerinizden kurtulduğunuzu, enerjinizin tazelendiğini, yenilendiğini, zihninizin berraklaştığını, yeniden işe koyulmak için hazır olduğunuzu hissedersiniz.

Hepinize sağlıklı, huzurlu, sakin bir zihinle yapacağınız yaratıcı ve verimli çalışmalar dilerim. Namastel

Aynur Çalışır Sirel

A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi mezunu olup, iş hayatı boyunca ISO 9000 ve Toplam Kalite Konularında eğitimler verdi, danışmanlık ve yöneticilik yaptı.

2004 yılında yoga ile tanıştı ve halen bu yolda, sabırla, disiplinle, heyecan ve aşkla yoluna devam etmektedir. Bu yolculuk sırasında başta Raghuramji olmak üzere, Neslihan İskit, Azita Dadfar (İyengar), Monika Münzinger, Berivan Aslan Sungur (Yin Yoga)'la çalışmalar yaparak farklı teknikleri, bunların beden ve zihin üzerindeki etkilerini deneyimleyerek kendi tarzını oluşturmuştur.

Şubat 2007'de Vivekananda Yoga Üniversitesi'nden Eğitimlik Sertifikasını alan Aynur Çalışır Sirel, halen Ankara Atlı Spor Kulübü'nün içinde yer alan YogaHara adlı Stüdyosunda derslerine devam ediyor.

Şekersiz Armut Tatlısı

Bu kez mutfakta şef Burak Tavukçuoğlu var. Şef derken abartmıyorum. Zaman zaman kendisinden tarif alırsınız. Birlikte çalışsak harika bir yemek kitabı çıkarırız. Telefonundaki resim galerisinde nefis görünümlü tabaklarının fotoğraflarına bakarken hangisini seçeceğimi şaşırdım. Burak, Bilişim’de Proje Koordinatörü olarak görev yapıyor. Eşi Ayşe ile 1990 yılında Bilişim’in Dr. Aydın Köksal Bilgisayar Kursu’nda tanıştılar ve evlendiler. Doç. Dr. Ayşe Tavukçuoğlu ODTÜ Mimarlık Fakültesinde öğretim üyesi. Güzel mi güzel başarılı bir kızları var, Burcu. Seçtiğimiz tarifi öyküsünü Burak anlattı:

“Günün birinde eşim Ayşe ile klasik şeker krizlerinden birini geçiriyorduk. Diyetle de olduğumuz için yarım kilo baklavaya da gömülemiyoruz tabi. Eşim gözünün döndüğü bu anlardan birinde bana yeni bir meydan okumada bulundu.

“Hiç şeker kullanmadan tatlı yapabilir misin?”

Ben de “Sanırım yapabilirim.” demiş bulundum. Evli arkadaşlar bilirler, eşine bir söz vereceğin zaman kırk kez düşünmek gerekir. İşte ben fazla düşünmedim. Gel zaman git zaman “Nooldu şekersiz tatlı?”, “Yapamayacaksan beklemeyelim” vs sitemlerden nasibi mi aldım. Lafı fazla uzatmadan denediğim ve bence becerdiğim tatlının tarifine gelelim.

Malzemeler

- 6 adet armut, (armutlar santa maria olursa biraz daha diri duruyor. Ama en azında hepsinin aynı cins olmasına dikkat edin pişme süreleri farklı oluyor.)
- ½ litre şeker katkısız meyve suyu (Ben vişne suyu kullandım.)
- 1,5 yemek kaşığı tereyağ
- 3 yemek kaşığı bal
- ½ çay kaşığı toz tarçın

Süsleme için

- Kaymak
- Taze nane filizi

Hazırlanışı

Meyve suyunu pişirme yapacağınız tencereye boşaltınız.

Armutların kabuklarını soyup tabakta durmasını istediğiniz şekilde tabanına ufak bir kesik atınız. Soyduğunuz armutları bekletmeden meyve suyunun içine bırakınız. Aksi takdirde hava ile temas eden armutlar kararır. Armutlar suyun dışında kalırsa meyve suyu ya da su ilave ederek suya batmalarını sağlayabilirsiniz. Tencerenin altını yakarak armutları pişiriniz. Pişirme süresi armutların cinsine ve istediğiniz yumuşaklığa göre değişecektir. Bu nedenle ara sıra kontrol ederek pişirmenizi öneririm. İsteddiğiniz kıvama gelen armutları meyve suyunun içinden çıkararak soğumalarını sağlayınız. Meyve suyunun içinde kalan armutlar pişmeye devam edeceklerdir.

Sos için;

Tereyağını küçük bir tavaya alarak eritiniz. Çok ısınmasına gerek yok, erimesi yeterli. Yağ eriyince içine balı ilave ediniz. Sürekli ve hızlıca karıştırarak bal ile tereyağını iyice birbirine yediriniz. Sos kısa sürede birbirine homojen bir şekilde

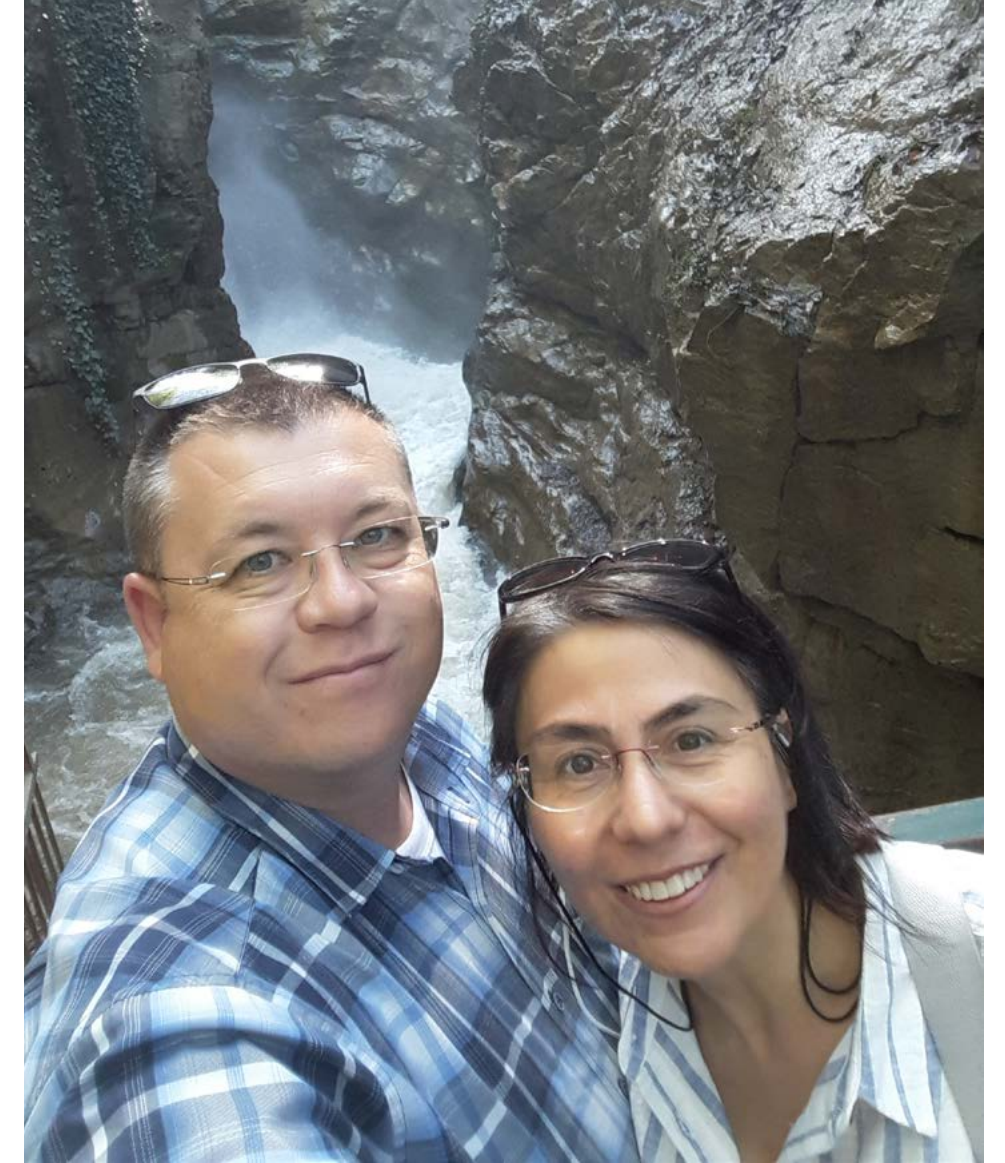
karışacaktır. Balı kaynatmayınız besin değerleri kaybolmasın. Sosun içine tarçını da ilave ederek ocağı kapatınız. Tarçın da bu karışıma dahil olana kadar karıştırmaya devam ediniz.

Servisi için;

Servis tabağına aldığınız armutun üzerine sosunuzdan istediğiniz miktarda dökünüz. Zaman içinde soğuyan sosunuz biraz katılaşabilir. Akışkanlığı sağlamak için çok kısa bir süre ısıtabilirsiniz. Soğuk armutun üstüne dökülen sos tekrar soğuyacaktır. Resimde tatlının kaymak ve nane filizi ile süslenmiş halini görebilirsiniz.

Afiyet olsun!

Bakar mısınız nasıl da ayrıntılı, güzel anlatıyor. Burak gibi yüreği sevgi ve şefkatle dolu erkekleri görünce, feminist reflekslerim zayıflıyor. Çünkü günümüzün erkek egemen dünyasında, erkeklere ve kadınlara biçilen toplumsal cinsiyet rolleri Burak gibi adamların umurunda bile değil. Sanırım Ayşe ve Burcu da katılacaklardır, Burak, donattığı sofralarla, eşine, kızına ve yakınlarına verdiği güler yüzlü destekle zaten Oscar'a aday bir başrol oyuncusu.

Bilişim 4 Mevsim'in birinci sayısı için çok olumlu geri bildirimler almanın mutluluğu içindeyiz.

Aşağıda övünmek gibi olmasın, kimi güzel görüşlerden alıntılar yaptık.

Paylaşmış olduğunuz dergiyi büyük bir heyecanla inceledim, çok çok güzel olmuş, ellerinize sağlık. Henüz diğer yazıları okuyamadım, sadece sizin ve Aydın hocanın yazılarını okuyabildim. Ne güzel yazmışsınız, büyük keyif aldım ve iki sayfalık metinde gene birçok bilgi sahibi oldum.

Dergiyi bölüm hocalarımızla da paylaşıyor olacağım.

Tekrar paylaştığınız için teşekkür ederim,

Doç. Dr. Oumout Chouseinoglou, HÜ Endüstri Mühendisliği Bölümü

Bilişim bülteninin hayırlı olmasını dilerim.

Özenle ve büyük emek harcanarak hazırlanmış, dolu dolu bir bülten olmuş. Elinize sağlık.

Biz de dostlarımız ile sanal ortamda paylaşıyoruz.

Dr. Güler Manisalı Darman, CGS Center

Eser hanım elinize sağlık, okudum çok güzel olmuş.

İlave olarak dünyada bilimsel olaylar diye bir bölüm daha ilave edebilirsiniz. Okuyucuların ilgisini çekecektir. Amaç içeriye dönük paylaşım olarak değerlendiriyorum.

Suat Baysan, Kurucu Ortak | Founding Partner ACMENA Teknoloji Yönetim ve Yatırım Hizmetleri

Eser Hanım merhaba,

Derginizi inceledim. Çok güzel olmuş. Ellerinize sağlık. Nice güzel sayılarınız olsun.

Tebrikler, başarılar,

Ferhan Z. ŞENKON Cyberpark, Kiralama ve İşletme Direktörü

Ne güzel konular, çevre koruma, yoga, çalışanlarla samimi sohbetler. Çok etkilendim, duygulara seslenmiş.

Ayşın Berkman, Mindfulness/Farkındalık Eğitmeni

(Fotoğrafta İstanbul grubumuza Stres ve Öfke Yönetimi eğitimi verirken görülüyor.)

Harika olmuş, telefondan göz gezdirdim evde okuyacağım, sayfa düzeni, renkler hepsi muhteşem. Başarılarının devamını diliyorum.

Aynur Çalışır Sirel

Bilgilendiren, farkındalık yaratan bir dergi, başarılarının devamını diliyorum. Kızıma da hemen gönderdim.

Bennur Duman, Mikrobiyoloji Uzmanı

Anlatım çok yalın, yazılar hiç yorucu değil, akış gayet iyi. Kutluyorum. Ne sıklıkta çıkacak?

Handan Kalaycıoğlu, Tıp Doktoru

Ama bir de düzeltmemiz var:

Birinci sayıda arkadaşımız BilişimBI bölümünden Batuhan'ın soyadı yanlışlıkla “Çoşkun” yerine “Coşkun” yazılmış. Yanlışlıktan dolayı üzgünüz.

Bir yandan sonraki sayılar için coşku ve heyecanla hazırlanıyoruz, bir yandan da sizlere gönül dolusu sevgi ve selamlarımızı gönderiyoruz.

Görüş ve önerilerinizi, bilisim4m@bilisim.com.tr adresine bekliyoruz.